

Część 2:

Na czystej kartce napisz pierwsze dwa zdania opowiadania. Pamiętaj, że muszą one przykuć uwagę czytelnika. Następnie oddaj swoją kartkę i zrobione przez siebie notatki osobie siedzącej po prawej stronie.

Część 3:

Na kartce otrzymanej od osoby siedzącej po lewej kontynuuj rozpoczęte przez nią opowiadanie. Dopisz 3–4 zdania, ale pamiętaj, żeby zachować styl narzucony przez autora.

Część 4:

Ponownie wymieńcie się kartkami. Opisz punkt kulminacyjny opowiadania, które do ciebie trafiło.

Część 5:

Kolejny raz wymień się w grupie kartkami. Napisz zakończenie opowiadania. Zadbaj o to, aby było spójne z całością i ciekawe.

Część 6:

Ostatni raz wymień się z koleżankami lub kolegami kartkami. Przeczytaj opowiadanie, którego pierwsze zdania pochodzą od ciebie. Czy ci się podoba? Czy jest zgodne z twoimi oczekiwaniami?
Nadaj tytuł opowiadaniu.

4. Zadanie domowe: poproś uczniów o napisanie i zilustrowanie własnego opowiadania z wykorzystaniem narzędzi i zasobów strony www.storybird.com. (więcej o zasobach w rozdziale 4.3.6.)

5. Ewaluacja: uczniowie oceniają atrakcyjność zajęć, zaznaczając na termometrze narysowanym przez nauczyciela swoje inicjały (niskie wartości temperatury – mała atrakcyjność, wysokie – duża atrakcyjność zajęć).

5. Ocenianie

5.1. Wymagania programowe a wymagania edukacyjne

*Ustawa o systemie oświaty*²⁸ oraz *Rozporządzenie MEN z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych* zobowiązują każdego nauczyciela do opracowania wymagań edukacyjnych. Nauczyciel ma

²⁸ *Ustawa o systemie oświaty*, art. 44b.

obowiązek na początku każdego roku szkolnego zapoznać uczniów i rodziców ze wspomnianymi wymaganiami, gdyż są one punktem wyjścia do oceniania.

Wymienione wyżej dokumenty nie precyzują, czym są wymagania edukacyjne, ani nie zawierają wskazówek dla nauczycieli, w jaki sposób należy je określać. W niniejszym programie przyjęto za J. Ochenduszkę²⁹ taksonomię celów wyrażonych czasownikowo, a charakterystykę elementów treści z uwzględnieniem poszczególnych poziomów – według T. Szarana³⁰. **Wymagania edukacyjne** to oczekiwane przez nauczyciela osiągnięcia ucznia, niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych. Wymagania edukacyjne muszą być mierzalne. Punktem wyjścia jest program nauczania i podstawa programowa, wyznaczające cele kształcenia, osiągnięcia uczniów oraz zakres treści, których realizacja pozwoli je osiągnąć. Sformułowanie wymagań polega na takim opisie czynności uczniów, aby ocena ich osiągnięć stała się możliwa. Wymagania edukacyjne stanowią istotny element **oceniania wewnątrzszkolnego określonego w statucie szkoły**. Mogą być w nim przyjęte ogólnoszkolne zasady formułowania wymagań, które każdy nauczyciel powinien uwzględniać przy opracowywaniu wymagań przedmiotowych.

Formułowanie wymagań edukacyjnych może odbywać się według różnych modeli, np.:

1. wielopoziomowego obejmującego wymagania:

- konieczne;
- podstawowe;
- rozszerzające;
- dopełniające;
- wykraczające.

Gdy wybiera się model wielopoziomowy, należy się liczyć z koniecznością budowanie obszernego rejestru szczegółowych wiadomości i umiejętności przypisanym ocenom szkolnym.

2. trzypoziomowego obejmującego wymagania:

- podstawowe;
- rozszerzające;
- dopełniające.

3. dwupoziomowego obejmującego wymagania:

- podstawowe;
- ponadpodstawowe.

Można ustalić zakresy wymagań na poszczególne stopnie, np. dopuszczający – wymagania konieczne (K), dostateczny – wymagania podstawowe (P), dobry – wymagania rozszerzające (R), bardzo dobry – wymagania dopełniające (D).

W niniejszym programie przyjęto model dwupoziomowy i ustalono zakres wymagań podstawowych (stopień: dostateczny) oraz ponadpodstawowych (stopień: bardzo dobry). Z uwagi na to, że program nauczania zawiera treść pełną, **wymagania określone w poniższej tabeli są wymaganiami programowymi**, przywołanymi przez autorki programu. Nie możemy zakładać, że wszyscy uczniowie opanują wszystkie treści zawarte w programie w wyznaczonym terminie i w pełnym zakresie. Dlatego nauczyciel realizujący program ma

²⁹ J. Ochenduszko, *Planowanie pracy dydaktycznej nauczyciela*, WOM, Bydgoszcz, 1997.

³⁰ T. Szaran, *Pomiar dydaktyczny*, WSiP, Warszawa, 2000.

prawo, a nawet – obowiązek, zweryfikować zakresy wymagań i dostosować je do potrzeb szkoły lub klasy, w wyniku czego sformułuje **wymagania edukacyjne** dla swoich uczniów.

OBSZAR WYMAGAŃ	POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM PONADPODSTAWOWY
	DOSTATECZNY	BARDZO DOBRY
	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIADOMOŚCI: gramatyka i leksyka, fonetyka i ortografia	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna część wprowadzonych słów i wyrażeń; • popełnia sporo błędów w ich zapisie i wymowie; • zna większość wprowadzonych struktur gramatycznych; • popełnia sporo błędów leksykalno-gramatycznych w trudniejszych zadaniach. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna wszystkie wprowadzone słowa i wyrażenia; • poprawnie je zapisuje i wymawia; • zna i stosuje wszystkie wprowadzone struktury gramatyczne; • popełnia sporadyczne błędy leksykalno-gramatyczne, które zwykle potrafi samodzielnie poprawić.
RECEPCJA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo rozumie dłuższe wypowiedzi w zakresie tematów zawartych w programie nauczania, zwłaszcza jeśli nie są one jasno skonstruowane i kiedy związki logiczne są w nich jedynie implikowane, a nie – wyrażone bezpośrednio; • częściowo rozumie programy telewizyjne i filmy; • rozumie w części długie i złożone teksty informacyjne w zakresie tematów zawartych w programie nauczania oraz wybrane teksty literackie; • nie zawsze dostrzega i docenia zróżnicowanie tych tekstów pod względem stylu; • rozumie w części niektóre dłuższe artykuły specjalistyczne i dłuższe instrukcje techniczne, jeśli dotyczą treści zawartych w programie; • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie dłuższe wypowiedzi w zakresie tematów zawartych w programie nauczania, nawet jeśli nie są one jasno skonstruowane i kiedy związki logiczne są w nich jedynie implikowane, a nie – wyrażone bezpośrednio; • bez większych trudności rozumie programy telewizyjne i filmy; • czyta ze zrozumieniem długie i złożone teksty informacyjne w zakresie tematów zawartych w programie nauczania oraz teksty literackie, dostrzegając i doceniając ich zróżnicowanie pod względem stylu; • rozumie artykuły specjalistyczne i dłuższe instrukcje techniczne, nawet te niezwiązane z programem; • rozwiązuje poprawnie zadania na czytanie i słuchanie, potrafi uzasadnić swoje odpowiedzi.

<p style="text-align: center;">PRODUKCJA</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi formułować w miarę logiczne, ale niezbyt rozbudowane wypowiedzi na wybrane tematy zawarte w programie oraz związane z dziedzinami, które go interesują; • potrafi krótko wyjaśnić swój punkt widzenia w danej kwestii oraz podać argumenty za i przeciw względem możliwych rozwiązań; wyjaśnienia są częściowo spójne i logiczne; • potrafi pisać dość zrozumiałe, niezbyt szczegółowe teksty na wybrane tematy z zakresu treści programowych oraz tematy związane z jego zainteresowaniami; • potrafi napisać dłuższy tekst: wpis na blogu, opowiadanie, artykuł, recenzję, rozprawkę, przekazując informacje lub rozważając argumenty za i przeciw, wypowiedzi są częściowo spójne i logiczne; • potrafi pisać krótkie listy formalne i nieformalne, próby podkreślenia znaczenie, jakie mają dla niego dane wydarzenia i przeżycia są nieporadne; • potrafi napisać krótki życiorys, CV oraz list motywacyjny; • popełnia sporo błędów leksykalno-gramatycznych, które nie zakłócają jednak komunikacji; • nie zawsze stosuje styl wypowiedzi adekwatny do sytuacji. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi formułować przejrzyste, rozbudowane wypowiedzi na różne tematy zawarte w programie oraz związane z dziedzinami, które go interesują; • potrafi wyjaśnić swój punkt widzenia w danej kwestii oraz podać argumenty za i przeciw względem możliwych rozwiązań; • potrafi pisać zrozumiałe, szczegółowe teksty na dowolne tematy z zakresu treści programowych oraz tematy związane z jego zainteresowaniami; • potrafi napisać wpis na blogu, opowiadanie, artykuł, recenzję, rozprawkę, przekazując informacje lub rozważając argumenty za i przeciw; • potrafi pisać listy formalne i nieformalne, podkreślając znaczenie, jakie mają dla niego dane wydarzenia i przeżycia; • potrafi napisać życiorys, CV oraz list motywacyjny; • popełnia sporadycznie błędy leksykalno-gramatyczne; • stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.
<p style="text-align: center;">INTERAKCJA</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi sobie radzić w części sytuacji, w których można się znaleźć w kontakcie z rodzimymi użytkownikami języka; • bez uprzedniego przygotowania potrafi włączyć się do dyskusji na znane tematy z zakresu treści ujętych w programie, przedstawiając krótko swoje zdanie, i podejmuje próbę obrony swoich poglądów; • potrafi zareagować w formie krótkiego prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, formularz, e-mail, komentarz, wpis na czacie lub na forum); • dłuższe reakcje pisemne nie zawsze są logiczne i spójne; • popełnia sporo błędów, ale nie zakłócają one komunikacji; • podejmuje próby dostosowania stylu wypowiedzi do sytuacji oraz odbiorcy. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi się porozumiewać na tyle płynnie i spontanicznie, że może prowadzić dość swobodne rozmowy z rodzimymi użytkownikami języka; • potrafi brać czynny udział w dyskusjach na znane tematy z zakresu treści ujętych w programie, przedstawiając swoje zdanie i broniąc swoich poglądów; • spontanicznie reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, list prywatny, formularz, e-mail, komentarz, wpis na czacie lub na forum), a wypowiedzi są spójne i logiczne; • popełnia sporadyczne błędy, które jest w stanie samodzielnie skorygować; • dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji oraz odbiorcy.

MEDIACJA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach); • potrafi przekazać w języku angielskim część informacji sformułowanych w tym języku; • potrafi krótko przekazać w języku angielskim część informacji sformułowanych w języku polskim; • potrafi przekazać w języku polskim dość liczne informacje sformułowane w języku angielskim; • potrafi przedstawić publicznie w języku angielskim wcześniej przygotowany krótki, prosty materiał, np. prezentację – popełnia dość liczne błędy; • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na transformacje i tłumaczenie fragmentów zdań. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi przeprowadzić analizę materiałów wizualnych (np. wykresów, map, symboli, piktogramów) lub audiowizualnych (np. filmów, reklam) i przekazać informacje w nich zawarte w języku angielskim; • potrafi streścić i przekazać w języku angielskim informacje sformułowane w tym języku; • potrafi streścić i przekazać w języku angielskim informacje sformułowane w języku polskim; • potrafi przekazać w języku polskim informacje sformułowane w języku angielskim; • potrafi przedstawić publicznie w języku angielskim wcześniej przygotowany materiał, np. prezentację, film; • rozwiązuje poprawnie zadania na transformacje i tłumaczenie fragmentów zdań.
-----------------	---	--

5.2. Sposoby i narzędzia oceniania

Ocenianie wewnętrzne odbywa się na podstawie zapisów statutu danej placówki i zgodnie z zapisami *Ustawy o systemie oświaty* ma na celu:

1. informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych [...] oraz o postępach w tym zakresie;
2. udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie uczniowi informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien się dalej uczyć;
3. udzielanie wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju;
4. motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu;
5. dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w nauce [...];
6. umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Nauczyciel przedmiotu formułuje wymagania edukacyjne, względem których ocenia ucznia: ustala stopnie śródroczne i roczne oraz oceny bieżące, śródroczne oceny klasyfikacyjne z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych.

Nauczyciel oceniający:

- a) monitoruje pracę ucznia;
- b) przekazuje uczniowi informacje o jego osiągnięciach pomagające mu w uczeniu się, tj. wskazuje, co uczeń zrobił dobrze, co wymaga poprawy oraz w jaki sposób ją osiągnąć, a także – jak uczeń powinien dalej się uczyć.

Gdy nauczyciel ocenia, powinien również uwzględnić zalecenia dotyczące oceniania wynikające z zapisów podstawy programowej w części dotyczącej warunków realizacji, czyli uwzględnić założenie nierównomiernego rozwoju ucznia w zakresie poszczególnych działań językowych oraz przeprowadzić diagnozę na wejściu, aby zapewnić uczniom rzeczywistą kontynuację nauki języka na podbudowie poprzedniego etapu edukacyjnego.

Ponadto wymagania edukacyjne należy dostosować do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia (m.in. na podstawie orzeczeń i opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej).

Niezależnie od systemu oceniania przyjętego w szkole (np. punktowy, ocena opisowa, średnia ważona) ocenę roczną nauczyciel wyraża w skali sześciostopniowej: od 1 do 6.

Niniejszy program zakłada wprowadzenie elementów oceniania kształtującego i szczególną wagę kładzie na ocenianie, które pomaga uczniowi – właśnie – uczyć się, a zatem oceny nie są zwieńczeniem i zamknięciem określonej partii materiału, ale okazują się formą dialogu między nauczycielem a uczniem, wskazówką, drogowskazem dla tego ostatniego, co zrobić, aby było (jeszcze) lepiej.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

Nauczyciel – realizator niniejszego programu jest świadom celów oceniania. Dlatego stosuje zarówno formalną, jak i nieformalną diagnozę poziomu osiągnięć uczniów: z częstotliwością na tyle dużą, aby zminimalizować ryzyko błędu pomiaru przy zastosowaniu testów nauczycielskich.

Do sprawdzania osiągnięć edukacyjnych (poziomu wiedzy, umiejętności i postępów) stosuje różnorodne narzędzia pomiaru, takie jak: **obserwacja pracy ucznia w trakcie zajęć edukacyjnych, udział ucznia w ćwiczeniach, testy, sprawdziany, prace pisemne przygotowane przez ucznia (wypracowania, notatki, kartkówki), wypowiedzi ustne, prace domowe, udział w pracach projektowych oraz inne formy przewidziane w zapisach dotyczących oceniania wewnątrzszkolnego placówki, w której jest wdrażany program.**

Wszystkie oceny uzyskiwane przez ucznia są jawne, podlegają uzasadnieniu (ustnemu lub pisemnemu), a ocenione prace pisemne – wglądowi (na zasadach określonych w statucie placówki). Każdą ocenę uczeń może poprawić, adekwatnie do obowiązującej skali ocen, również na ocenę celującą. Zgodnie z *Ustawą o systemie oświaty* oceniane są osiągnięcia edukacyjne – efekt, nawet jeśli uczeń potrzebuje więcej czasu.

Tryb poprawiania ocen, podobnie jak wszystkie techniczne kwestie oceniania, zostaje **określony w statucie placówki**, w której jest wdrażany program.

Przykładowe narzędzia oceniania sumatywnego

1. Kartkówki sprawdzające znajomość słownictwa lub funkcji językowych.
2. Kartkówki sprawdzające znajomość gramatyki, w tym – składni.
3. Testy wiedzy i umiejętności na koniec każdego działu (z zadaniami podzielonymi na poziom podstawowy i ponadpodstawowy).

Ocenianie kształtujące

Nauczyciel realizujący niniejszy program, oceniając, pomaga uczniowi się uczyć. Ten cel osiąga, gdy udziela (pisemnie bądź ustnie) czteroelementowej informacji zwrotnej, w której:

1. wskazuje dobre aspekty pracy ucznia;
2. odnotowuje, co wymaga dodatkowej pracy lub poprawy;

3. **udziela bardzo konkretnych wskazówek: jak wykonać poprawę, z jakich materiałów, ćwiczeń skorzystać, gdzie poszukać informacji itd.;**

4. daje wskazówkę uczniowi, jak i nad czym powinien on pracować, aby mógł w przyszłości się cieszyć z postępów w nauce.

Informację zwrotną nauczyciel formułuje w odniesieniu do kryteriów sukcesu podanych do danej pracy (w nomenklaturze oceniania kształtującego: do nacobezu).

Nauczyciel formułujący **spersonalizowaną** informację zwrotną ocenia kształtującą, towarzyszy uczniowi w jego pracy nad językiem. Jego celem jest nie zamknięcie pracy nad określonymi treściami oceną sumującą, ale rzeczywisty efekt w postaci wiedzy i umiejętności przyswojonych przez ucznia. Sposób wartościowania w ocenianiu kształtującym pozwala nauczycielowi na wyeliminowanie aspektu strachu ucznia przed oceną, na wykorzystanie jej do poprawy umiejętności ucznia, a także na podnoszenie własnych kompetencji metodycznych. Ocenianie kształtujące umożliwia ponadto personalizację i indywidualizację w podejściu do ucznia, co przekłada się na **dobre relacje między nauczycielem a nauczanym zespołem klasowym**, jak również pomiędzy uczniami.

6. Ewaluacja programu

6.1. Cele i narzędzia ewaluacji

Zgodnie z zapisami *Ustawy o systemie oświaty (art. 3 pkt 13b)* „przez program należy rozumieć opis sposobu realizacji celów wychowania lub kształcenia oraz treści nauczania ustalonych odpowiednio w podstawie programowej wychowania przedszkolnego lub podstawie programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego”.

Ponieważ etap edukacyjny dla nauki w liceum ogólnokształcącym i technikum to – odpowiednio – 4 lata i 5 lat, wskazana jest systematyczna ewaluacja wybranych obszarów w trakcie realizacji programu i całościowa ewaluacja po jej zakończeniu.

Gdy wybiera się obszar ewaluacji, warto się odnieść do najważniejszych aspektów programu, czyli:

- jego skuteczności w realizacji treści nauczania zawartych w podstawie programowej;
- efektywności metod i technik nauczania zaproponowanych w programie;
- efektywności programu nauczania w kontekście organizacji procesu dydaktycznego³¹.

Zasadne jest korzystanie z prostych i przyjaznych narzędzi, tak aby analiza danych nie była uciążliwym i czasochłonnym procesem, a wnioski pozwoliły jasno określić wartość programu i pomogły zdecydować o konieczności wprowadzenia ewentualnych modyfikacji.

W procesie ewaluacji niezbędne okaże się formułowanie pytań kluczowych. Nauczyciel, zainteresowany np. zbadaniem stopnia efektywności nauczania przy zastosowaniu danego programu nauczania, może sformułować następujące pytania kluczowe:

1. W jakim stopniu osiągnięte zostały cele programu?

³¹ *Programy nauczania w rzeczywistości szkolnej. Tworzenie – wybór – ewaluacja*. Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa, 2012.